

Historische ontwikkeling

Op de rand tussen twee middenterrassen van de Maas ontstond een landbouwnederzetting, zoals die in de vroege middeleeuwen meer ontstonden in het Maasdal en langs dalen van grotere beken. Het oudste wegennet, georiënteerd op waterwegen, duidt erop dat de belangrijkste weg een noord-zuid verbinding aan de oostzijde van de Maas was (Tranchotkaart: Grande Route de Maastricht à Roermond) en de weg (IJsstraat, nu deels Stationsstraat) richting Isenbruch (oriëntatie Rode Beek) die zich aldaar opsplijt in twee wegen in beekdalen. Ook geven toponiemen nog iets weer van hoe het landschap er in de vroege middeleeuwen uitzag. De landbouwnederzetting vormde in de elfde/twaalfde eeuw samen met de pre-stedelijke kern aan de markt een langgerekt lint van

bebouwing. Wellicht vormde de voorde in een ouder tracé van de Rode Beek de begrenzing van beide woonkernen. Het is waarschijnlijk steeds een landbouwnederzetting geweest, die gedurende vele eeuwen een bevolking van 200 tot maximaal 250 personen heeft gehad. Na 1800 is de bebouwing steeds verder verdicht, zodat een vrijwel aaneengesloten bebouwingslint ontstond. Feurth wordt in de vroegmoderne tijd vaak als voorstad gezien van Susteren. Het is inderdaad een lang lint dat aansluit aan de Feurderpoort van Susteren.

De oudste vermelding van *Voirde (Feurth)* is in 1402, in de parochiële jaarlijkse verantwoording. De naam is afgeleid van een voorde ter hoogte van de Feurtherpoort in de Rode Beek.

Ruimtelijke karakteristiek

Het ensemble wordt gevormd door de Feurthstraat met een klein gedeelte van de Louerstraat, een deel van de Ijsstraat en de Spiekersteeg (begin Dieterderweg langs de gracht). Bebouwing was er door de eeuwen alleen langs de Feurthstraat op een enkele woning na aan de Spiekersteeg en de Louerstraat.

De wegenstructuur is nog helemaal intact. Wel zijn er diverse aftakkingen na 1960 gekomen (Willibrordstraat, Swentiboldstraat en Lesschenbroekweg). Verder is het kruispunt (oorspronkelijk eigenlijk twee dicht bij elkaar gelegen T-splitsingen "rechtgetrokken").

Ten noorden van de woonkern lagen de akkers (Munsterveld, Middelveld en Lendveld) en ten zuiden sloot op dit gebied een moerassig gebied aan (Lesschenbroek, Klein Lesschenbroek en Poel).

De eerste aantasting van het ensemble kwam doordat het tracé van de oude Rijksweg Noord in één rechte lijn naar de locatie van de vroegere Feurderpoort getrokken werd. De tuinen van de woningen aan de noordzijde werden er door doorsneden. In 1939 werd de open ruimte aan de noordzijde verstoord door de aanleg van een nieuw gemeentehuis met een groot plein.

Door inbreiding aan de Rijksweg Noord en aanleg van nieuwe grote woonwijken ten zuiden en ten noorden van het ensemble werd het geheel ingekapseld. De weiden aan de zuidzijde met de graven en de akkers aan de noordzijde zijn de laatste halve eeuw geheel uit het beeld verdwenen.

Een deel van de afwatering tussen het Lesschenbroek en de straat is behouden gebleven (bij nr. 88). De enkele jaren geleden opgeruimde restanten van een brug tussen Stationsstraat 1 en 1a herinnerde nog lang aan een oude voorde in voornoemde graaf bij de Ijsstraat (nu: Stationsstraat)

Aan de Feurthstraat zelf bevinden zich volgens de BAG drie 18e-eeuwse panden staan (Feurthstraat 34, 65 en 78), waarbij het niet uitgesloten is dat ook andere panden ouder zijn dan hun officiële datering aangeeft. Evenals binnen de grachten van Susteren is de ouderdom van de panden zeer gevarieerd en staan panden van heel verschillende ouderdom naast elkaar. Niet alleen werden bestaande panden in de afgelopen eeuwen soms vervangen, soms ook werd tussen bestaande panden een nieuw pand gebouwd. Daardoor is het lint zeer geleidelijk verder verdicht en toont Feurth zich nu als een vrijwel aaneengesloten lint zonder veel zicht op de achtererven. De bebouwing is merendeels laag en kent kappen.

Pas na 1900 is langs de Louerstraat gebouwd. Hier is sprake van vrijstaande woningen. Ook is de variatie qua ouderdom beperkter. Aan de Louerstraat is nog wel sprake van kleinschalige bouwwerken. Eveneens in de twintigste eeuw ontstonden er woningen langs de Rijksweg. Hier vind men ook grootschalige bebouwing.

Eeuwenlang, tot enige decennia geleden, kwam het verkeer van Maaseik (B) naar de Selfkant (D) door Feurth, met name Bovenste Feurth.

Cultuurhistorische waarden

Belangrijke cultuurhistorische kwaliteiten van Feurth zijn de diversiteit (in type en ouderdom) aan kleinschalige historische bebouwing langs de Feurthstraat als deel van de grote noord-zuid verbindingsweg aan de oostzijde van de Maas en structuurdrager. Deze bebouwing varieert qua ouderdom van de 18e eeuw tot heden. Belangrijk zijn ook de bijbehorende, plaatselijk nog

aanwezige groene tuinen en zuidelijke begrenzing van de tuinen door de oude afwatering. Karakteristiek langs de Louerstraat is de (vroeg) 20e-eeuwse bebouwing met zeer diepe tuinen, het gevolg van een reeds eerder aanwezige kavelstructuur.

Negatief op deze cultuurhistorische kwaliteiten werken de grootschalige bouwwerken buiten (ten noorden en zuiden van) het lint en de uitbreiding van de bebouwing aan de achterzijde, waardoor het groene karakter van de tuinen op sommige plekken verdwenen is.

De gevarieerde lintbebouwing van Feurth (foto: Luuk Keunen, 6 mei 2014).